

Po krivici šteje dr. Brežnik 9 zlogov v stihu „Ton génie cria sa détresse“, ker e muet v génie sodobniki že po običajni izreki opuščajo tudi brez naslednjega samoglasnika; niti poprej ni veljal za zlog, saj ni smel stati v takem položaju! Ako se póje nemi e v „Allons, enfants de la patrie“ in drugod, je to zgolj prisiljen arhajizem. Radi tega bi določil kot ženske ujeme le besede, ki imajo pred nemim e-jem bodisi dvoje ali troje soglasnikov, kjer zavoljo pretrde skupine izrekajo več ali manj poluglasnik (ivre, chambre, spectacle), bodisi kak zvoneč konsonant (robe, rade, rogue, rave, rose, rage); tudi vsakteri slišni končni r doni Francozu skoro trohejski: mur-murmure, éther-cratère etc. so brezhibne rime. Prim. A. Beaunier, La Poésie Nouvelle, uvod. Brezglasni e dela čast imenu svojemu za vokali, tako strinja Vielé-Griffin ils tou ornoient s pourquoi, moško rimo mu tvori celo dvojica pâle-oriental. To se pravi pesniti za uho, ne za vid. Sicer pa naj bi sodil o spolu rim francozitelj, ki je prost starih pravil in ne prestavlja samo za oko. Po najnovejši, utemeljeni stihometriji, ki jo je zadel naš prvi prevajavec po nagonu, zbog nepoznanja zastarelih predpisov, torej odpadejo vsi očitki nadštevilnih zlogov. Kedor vse premeri, ne zameri!

Čemu naj bi ne posnemali do skrajnosti slovenskih 7-, 8-, 9-zložnih verzov? Da je Francozom to veselje zabranjeno? Čujemo Beauniera (l. l. p. 36): „A la symétrie monotone des mètres parnassiens, se substitue la délicate fantaisie des vers de 9, de 11, de 13 syllabes, coupés au gré du poète, ici et là, de manière à varier sans cesse la cadence“. Mar ni zahteval Verlaine v sloviti „Art poétique“:

De la musique avant toute chose,
et pour cela préfère l' impair
plus vague et plus soluble dans l' air,
sans rien en lui qui pèse ou qui pose . . . ?

Nauk, naj se prevajavec ne drži več starinskega pravila o sosledju rim, ampak prevaja moške rime z moškimi, ženske rime z ženskimi, prihaja malce pozno, saj so vers-libristi pred pol stoletjem zavrgli formalistično šaro nazivano „l' alternance des rimes masculines et féminines“. O tem trdi navedeni Beaunier str. 28: Ce n' est pas la présence ou l' absence de l' e muet qui peut servir à différencier les rimes, puisque, très souvent, cette présence ou cette absence, imperceptible à l' oreille, n' est que purement orthographique . . .“

Te pripombe sem smatral za potrebne, da ne ostanemo glede francoskega razvitka preklasični kakor svoje dni Rusi, marveč idimo z istim korakom ob rojakih „velikega naroda“.

D. A.

Erjavec, Fran. Naša Istra. V Ljubljani, 1919. Tiskala in založila Zvezna tiskarna. 20 str. 1 K.

Dr. Tuma je v nekem svojem članku v „Kampfu“ naglasil, da je skoraj vsa literatura, nanašajoča se na naše Primorje, spisana od tujcev in da je radi tega zunanji svet enostransko in tendenciozno poučen. V posebni meri zadeva ta očitek istrsko razumništvo, ki je vsled težkih političnih razmer zamenjalo znanstveno proučevanje svoje ožje domovine. Zato se da težko napisati tudi omejena razprava o Istri na podlagi znanstvenih virov, ki so le deloma izdani in sicer samo z ozirom na italijanski del prebivavstva in na njegove posebne politične koristi, večinoma pa bolj skriti ko shranjeni po različnih župniščih in knjižnicah, kjer so našim raziskovavcem težko pristopni.

O jugovzhodni Istri bi bila prava umetnost podati enotno zgodovinsko sliko, ker ima tam skoro vsaka vasica svojo posebno preteklost in svojo posebno etniško individualnost. Ni torej le slučaj, da prinaša Erjavčeva brošura v prvi vrsti osebna opažanja, podprta s statistikami iz službenih avstrijskih virov; toda tudi v tem okviru nam je pisatelj spretno in pregledno predložil istrske prilike, sicer ne v njihovem razvoju, pač pa take, kot so danes. Pogrešamo pa karakterizacijo našega ljudstva, ki je v etnografskem pogledu prezanimivo. Če govori pisatelj o „majhnem, koščnem in žilavem Istrijanu“, ne velja to za celo področje od vzhoda do jugovzhoda, pač pa za nekatere dele tega ozemlja. Saj imamo n. pr. pri Pulju lahko rečemo v vsaki vasici druge tipe, ki se fizično in psihično razlikujejo: Dalmatince v Premanturi, Črnogorce v Peroju itd. Imena kažejo, da se je naselilo v Istro dokaj Srbov (Radoševići, Milandoviči, Mirkoviči itd.) Sicer pa ne more biti namen male študije, da nam opiše narodopisne umetnosti in folklorske zanimivosti Istre, s katerimi se je znanost do sedaj samo izjemoma bavila; dokler se vsestransko preiskavanje te pokrajine ne postavi na znanstveno bazo, dokler znanstvena metoda ne uredi osebnih opažanj in osebnega znanja v obliki vestno in izčrpno objavljenega gradiva, se bo v takih razpravah vedno pogrešalo to, kar je slučajno kakemu posamezniku znano in bo težko podati z razpravo kaj boljšega, ko nam je dal Erjavec. Na koncu naj samo opozorim na tiskarsko napako na strani 5: po statistiki leta 1910 ne šteje Istra 447.000, ampak 374.000 prebivalcev.

M. K.

Heine, Heinrich. Lirski intermeco. Preveo Aleksa Šantić. Predgovor od Marka Cara. Beograd—Sarajevo, J. Dj. Djurdjević, 1919. 48 str. 0-8 K (Mala biblioteka, 199).

V uvodu razpravlja Marko Car s prekipevajočo besedo o Heinejevi liriki in posebe „Lirskem intermezzu (1822-3)“, ki ga imenuje „najlepši zbornik ljubavnih pesama, što ga je, možda, ikad ljudska ruka napisala.“ So ljudje, med Nemci in drugod, ki jim ne prija ne duh Heinejevih pesni (haut goût, ki se čuti tudi v tej zbirki), ne vsiljivi način, kako razkazuje pesnik srčne bolečine. Izmed pesnikov po Goetheju se kosata nekako Heine in Mörike za prvenstvo.

Original šteje 71, prestava v sedanjem (tretjem) natisku 65 števil. Prevod se čita zelo gladko, saj je prelagatelj tudi sam pesnik. Toda pripomniti moram, da je vedno še v veljavi zlato pravilo, da mora prevajatelj presaditi ne samo misli svojega izvirnika, ampak tudi pri tem najstrožje obvarovati metrično obliko originala. Po Herderju je "glas (ton) in napev (melodična pot strasti)" bistvo lirske pesmi in mora zato biti izraženo v prevodu; A. W. Schlegel očita onim, ki kršijo to pravilo, "pesniško ubojstvo"; pri Stritarju najdem zastopano to načelo večkrat in odločno, n. pr. kjer razpravlja o Samhaberjevem prevodu Prešerna, ali o Koseskega prevodu Mazepe. V tem oziru je vzel prelagatelj svojo nalogo večkrat prelahko. Tako se glasi koj prva številka:

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen,
Da ist in meinem Herzen
Die Liebe aufgegangen

v našem prevodu: